

ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ДЛЯ ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ В ЗАПОРІЗЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Черковська О.С., Сичов Р.О.

Запорізький державний медичний університет

Ключові слова: проблемно-орієнтоване навчання, тьютор, тренінг, кейс.

Проблемно-орієнтоване навчання кардинально відрізняється від традиційного роллю викладача у навчальному процесі. Викладач в традиційній системі несе знання студентам, керує навчальним процесом, а в системі проблемно-орієнтованого навчання (ПОН) стає інструктором, який координує навчальний процес, незначно впливаючи на його перебіг. В традиційній системі викладач знаходиться в центрі навчального процесу, а в проблемно-орієнтованому – студенти. Викладач в ПОН називається тьютором, його завданням є активізація роботи групи студентів, направлення їх дискусії в необхідне русло. Ключова відмінність тьютора від традиційного викладача в тому, що тьютор повинен не передавати знання, а уважно спостерігати за дискусією студентів, активізувати «мовчазних» студентів, привчити їх не боятися висловлювати свої думки, аргументовано відстоювати їх, а лідерів в студентській групі привчити прислухатися до чужої думки. Тобто завдання тьютора - навчити студентів працювати в команді, допомогти їм розвинути клінічне мислення. Тьютор повинен бути орієнтованим на студентів, допомагати їм проявити себе.

Підготувати тьюторів з традиційних викладачів є досить нелегкою справою, особливо викладачів з великим педагогічним стажем. Безперечно, такі навички є новими для викладачів, вони повинні розвиватися та вдосконалюватися. Початковим етапом розвитку навичок тьютора є тренінг, в подальшому ж вони вдосконалюються безпосередньо під час занять ПОН. На базі Запорізького державного медичного університету було проведено декілька тренінгів для викладачів: перший - наприкінці травня 2014 року, другий - в жовтні 2014 року, третій - в лютому 2015. В першому тренінгу приймали участь 3 нових кандидата на роль тьютора та 4 тьютора, які були сертифіковані раніше за результатами тренінгу, проведеного в грудні 2013 року досвідченими викладачами з університету Святого Георга в м. Лондон (Великобританія). Другий тренінг проведено за участю 3 кандидатів на роль тьюторів. Два майбутні тьютори були викладачами клінічних кафедр, два – з кафедр базових дисциплін, і ще два - з кафедр фармацевтичного факультету. В третьому тренінгу приймали участь 4 викладачі: два з клінічних кафедр, 2 – з кафедр фармацевтичного факультету. Тренінги проводили за наступною схемою: спочатку майбутні тьютори отримували інформацію про ПОН, його принципи та відмінності від традиційного навчання, про особливості

проведення занять, їх структуру, про труднощі, з якими вони можуть стикнутися. В той же день проводився тренінг з використанням одного з початкових кейсів, при цьому в якості студентів виступали самі кандидати в тьютори, а один грав роль викладача, таким чином кожен з майбутніх тьюторів відчув себе в ролі викладача і студента. Ця частина тренінгу займала близько години. Друга частина тренінгу проводилася з групою з 8 студентів з використанням того самого кейсу. Тренінг зі студентами проводився протягом 2 днів (перше та друге заняття), тьютори мінялися по черзі, з проміжком 20-40 хв., тьютор-тренер спостерігав за процесом і допомагав майбутнім тьюторам керувати процесом. На перервах з кожним із тьюторів проводились бесіди, вказувались їх помилки та досягнення.

Необхідно зазначити, що спочатку як викладачам, так і студентам, було важко переорієнтуватися на нову систему навчання. Викладачі спочатку намагалися направити студентів, підказати, і весь час боролися з собою, щоб не домінувати в дискусії. Студенти спочатку весь час поглядали на викладача, чекаючи його схвалення або підказки. Але вже на другому занятті викладачі і студенти зрозуміли сенс цього навчання. Деякі з майбутніх тьюторів одразу відчули, як треба себе поводити на занятті з ПОН, іншим для цього знадобилось більше часу. Цей новий досвід сподобався як викладачам, так і студентам. В кінці першого дня тренінгу були обговорені перші враження кандидатів. Сама система їм дуже сподобалася, але вони відзначили, що важко привчити поводити себе не так, як на традиційних заняттях. Вони висловили думку, що така система навчання привчає студентів до клінічного мислення, до роботи в команді, до самопідготовки. Також при такому методі навчання студенти розуміють, що для лікування пацієнтів їм знадобляться знання базових дисциплін (біохімії, фізіології, анатомії, патофізіології тощо).

Наприкінці тренінгу студенти мали нагоду висловити свою думку про ПОН. Їм дуже сподобалась така система навчання, вони бачать її необхідність для розвитку клінічного мислення, також вони відмітили, що вчать слухати один одного, вони з інтересом шукали інформацію дома самостійно. Один студент відмітив мінус: неможна лінуватися, треба вчитися самому.

Таким чином, ПОН є необхідним в підготовці лікаря, тому що розвиває клінічне мислення, інтерес до самопідготовки та самовдосконалення, вміння працювати в команді. Тренінги тьюторів повинні проводитися в декілька етапів: на першому етапі кожен з них повинен відчути себе і студентом і тьютором, другий етап повинен проводитися зі студентами. Чим різноманітніший склад студентів, тим краще для тренінгу, тому що викладач може спробувати себе з різними студентами. Незважаючи на те, що сама система проблемно-орієнтованого навчання припускає, що тьютором може бути взагалі не медик за освітою, щоб виключити

можливість підказки, на нашу думку тільки медик може помітити помилки студентів в розборі кейсу і запропонувати розібрати детальніше, щоб вони знайшли самі свою помилку. Таким чином виключається можливість неправильного засвоєння матеріалу.

УДК 378.147.091.3.016:468

АДАПТАЦИЯ СОВРЕМЕННЫХ ИНФОРМАЦИОННО- ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ К ПРЕПОДАВАНИЮ ФИЗКОЛЛОИДНОЙ ХИМИИ

Чернега Г.В.

Запорожский государственный медицинский университет

Ключевые слова: инновационные технологии, мультимедийные презентации, компьютерное тестирование.

Адаптация современных информационно-образовательных технологий к обучающему процессу в высшей школе – это характерная особенность педагогической науки и ее важнейшая составляющая. Интерактивные компьютерные модели и инновационные технологии в настоящее время широко используются в учебно-познавательной деятельности студентов практически на всех кафедрах университета.

В настоящее время возрастает роль медийно-информационной среды, особенно сети Интернет, а также карманных и планшетных ПК для самореализации студента. Положительным здесь является постоянный доступ к полной, современной информации в электронном виде, возможность ее хранения, неоднократности использования. Однако есть и негативная сторона вопроса. В обширном потоке многогранной информации студенту трудно ориентироваться. Особенно студенты первого и второго курсов при подготовке к практическим занятиям затрудняются выделять главное, не могут определить объем изучаемого материала по учебной программе.

Нами проанализированы пути адаптации студентов к медийно-информационным технологиям при изучении предмета, материалы методических конференций, справочной литературы, опыта методической работы кафедры за последний период, внедрения разработок принципиально новых подходов к освоению учебного материала студентами. Мультимедийные методики заменяют традиционные формы обучения. Современные студенты все реже обращаются к печатным учебникам, разработкам, методичкам, сборникам задач. Чаще пользуются планшетами, компьютерами, когда с помощью Интернета можно воспользоваться информацией в видеоформате.

Преподаватели кафедры написали тексты лекций в электронном варианте, стремясь наиболее доступно излагать материал, насыщая его